

193. 908 514/1000

UDVARHELY VÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden csütörtökön.

Nyolczadik évfolyam.

4 szám.

Szerkeszti:

Székelyudvarhely, 1910. január 27.

Előfizetési ára: községeknek, valamint kör-
és községi jegyzőknek egész évre 6 korona.
Egyes számai ára 50 fillér

Dr. Keith Ferencz
várm. tb. főjegyző.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája Székely-
udvarhely, Árpád-utca 3. sz., hová az elő-
fizetési pénzek küldendők.

II. További intézkedést igénylő általános jellegű rendeletek.

28

M. kir. honvédelmi miniszter.

Szám. 137215-4.

Összeírási lajstrom módosítása a külföldön
tartózkodó 19 éves népfelkelőket illetőleg.

Udvarhelyvármegye közönségének.

Intézkedés teendő az iránt, hogy a községi
eljáróságok az »A 44« jelzésű »utastitása népfel-
kelésre vonatkozólag« 25-ik pontjában, illetve a
Védőrendeleti Utastitás 1. R. 24-ik §-ában előirt és
az ezen §-hoz tartozó 6. mintában foglalt 7., 8.
és 9-ik rovatok kitöltését a 19 éves népfelkelők
összeírásánál mindazon esetekben mellőzzék, mi-
dön ezeknek adatai helyben be nem szerezhetők.

Ezen rendeletem az A 44. jelzésű Utastitás
25-ik pontjánál egyelőre előjegyzendő.

Budapest, 1909. évi december hó 19-ikén.

Jekelfalussy S. K.,
honvédelmi miniszter.

Sz 76—1910 alisp.

Valamennyi község eljáróságának.

Fenti miniszteri rendeletet kiadom annak ér-
telmében való eljárás és az előjegyzés eszköz-
lése végett.

Székelyudvarhelyt. 1910. január hó 14-án.

Sebesi. alispán.

III. Általános jellegű, de további intéz- kedést nem igénylő rendeletek, értesíté- sek és más közlemények.

29.

M. kir. földmiveléstartó miniszter.

Szám. 113000—1909. III-3.

Utastitás a tőgygümőkóros tehenek irtása
tárgyában.

A gümőkóros tehenek tejjével az ember és
az állategészségügyre háramló veszélyek csökken-
tése végett a különös veszélyes tőgygümőkóros
teheneknek vásárlása u. ján való irtásáról, a m.
kir. belügyminiszter ural egyetértőleg a követke-
zőkét rendelem.

1. Az állatorvosok kötelesek, az általuk ész-
lelt tőgygümőkóros vagy tőgygümőkórra utaló
megbetegedéseket, az állaton jelentkező tünetek
pontos leírásával, a tőgygümőkóros tehenek irtá-
sával megbízott m. kir. állatorvosnak bejelenteni.

2. A tőgygümőkór vagy annak gyanuja ese-
tén a tőgygümőkóros tehenek irtásával megbízott
m. kir. állatorvos a bejelentést jegyzékbe veszi,
a m. kir. állategészségügyi felügyelőt a bejelen-
téről értesíti, minden külön rendelet bevárása
nélkül kiszáll a helyszínre s ott az illető állatbir-
tokos tulajdonában lévő fejős teheneket tőgygü-
mőkórra alaposan megvizsgálja.

Az alapos vizsgálat után tőgygümőkórosnak
vagy tőgygümőkórra gyanusnak talált tehén beteg
tőgynegyedéből vagy tőgynegyedeiből az eljáró
m. kir. állatorvos kellő elővigyázattal sterilizált
üvegbe tejet vesz és azt bakteriológiai vizsgálat
céljából, a tőgyben és a szomszédos nyirekcsomó-
kban észlelt tünetek pontos leírása mellett, fel-
küldi a m. kir. állatorvosi főiskola járványtani in-
tézetbe, a mely a beküldőt a vizsgálat eredmé-
nyéről értesíti.

Ha a járványtani intézet a tejben, a gümö-
kór bacillusait kimutatta, akkor az eljáró m. kir.
állatorvos, az értesítés vétele után újból kiszáll a
helyszínére és a tőgygümőkóros teheneket a 3.
pontban megjelölt módzatok mellett megveszi és
levágott állapotban értékésíti. Ha azonban a tej-
ben a járványtani intézet értesítése szerint a gü-
mőkór bacillusai nem voltak kimutathatók és a
bakteriológiai vizsgálat más tőgybetegséget sem
derített ki, de a klinikai tünetek alapján alapos
gyanú van tőgygümőkórra, akkor ha a tehenen
egyéb gümőkórra utaló tünetek nincsenek, az ál-
lat, a tulajdonos előzetes beleegyezésével tuber-
kulinozandó és typosus reakció után, ha pedig
egyéb szervekben is mutatkoznak a gümőkór ki-

Székely-Udvarhelyi n. t. város tanácsa

fejezett tünetei, minden további eljárás mellőzésével, 3. pontban megjelölt módozatok mellett megvásárlandó és levágott állapotban értékesítendő.

A felsorolt eseteken kívül más esetekben, tőgygümőkór irtása céljából tehát a jelen rendelet alapján meg nem vásárolható.

3. Az állatbirtokos a tőgygümőkóros vagy tőgygümőkórra gyanus tehenéért az állat teljes értékének megfelelő összeget kap.

Az állat értékét az irtással megbizott m. kir. állatorvos az illető vidéken érvényes folyó piaci árak figyelembe vételével, az állatbirtokossal egyezség útján állapítja meg.

Az egyezség lehetőleg olyan értelemben köntendő, hogy a leölt állat használható testrészei az állatbirtokos rendelkezésére bocsáttatnak és azok értéke az egyezségileg megállapított összegből levonatik; ha ilyen egyezség nem jöhetne létre, az eljáró m. kir. állatorvos az állatot megveszi s annak a helyszínen, esetleg más alkalmas helyen való megfelelő értékesítéséről gondoskodik.

A megvásárolt tőgygümőkóros vagy tőgygümőkórra gyanus állat az eljáró m. kir. állatorvos jelenlétében vágandó le, aki levágás után a beteg szerveket, főleg a beteg tőgyet pontosan megvizsgálja, a korismét megállapítja s a községi husvizsgáló közbejöttével meghatározza, hogy az állatnak mely testrészei bocsáthatók az állatbirtokos rendelkezésére illetve közfogyasztásra. Ha az eljáró m. kir. állatorvos a jelen rendelet 2. pontja alapján, negatív eredményű tejvizsgálat után levágott tehen tőgyében gümőkórt vagy ennek gyanuját állapítja meg, a beteg tőgynegyedet vagy tőgynegyedeket a tőgyszomszédságában levő nyirokcsomókkal együtt felküldi a m. kir. állatorvosi főiskola járványtani intézetébe és kíséző iratban jelzi, hogy a szervek milyen tehenőtől származnak.

Az eljáró m. kir. állatorvos azon esetben, ha az egyezség nem úgy kötött, hogy az állat értékesíthető részeit az állat volt birtokosa veszi át, a levágott állat értékesítéséből befolyt összeget a vevőtől ellennyugta mellett átveszi és nyugta ellenében az állat volt birtokosának átadja. A bélyegmentes ellennyugta és a bélyegköteles nyugta két tanu által aláírandó.

Az eljáró m. kir. állatorvos az egész eljárásról a mellékelt minta szerint jegyzőkönyvet vesz fel, a melyet az állat volt birtokosával az állat értékesíthető részeit átvevő egyénnel és két tanuval is aláírta s azt az ellennyugtával, valamint a nyugtával, a tejvizsgálat eredményéről szóló értesítéssel és a tuberkulinozás eredményéről készített kimutatással együtt, az állatbirtokos részére még esedékes összeg utalványozása végett három nap alatt külön kíséző irat mellőzésével a m. kir. állategészségügyi felügyelő útján hozzám felterjeszteni köteles.

A m. kir. állategészségügyi felügyelő az összes iratokat átvizsgálja, az egész eljárást különös tekintettel a kórisme helyességére felülvizsgálja és az iratokat jegyzékbe vétel után a m. kir. földmivelésügyi miniszterium állategészségügyi főosz-

tálya címére külön kíséző irat mellőzésével azonnal felterjeszti.

4. A tőgygümőkóros vágótehenek, valamint az állam tulajdonában levő tőgygümőkóros tehenek a jelen rendelet alapján meg nem vásárolhatóak. Utóbbiaknak a tejelésből való kizárása és levágás útján való értékesítése iránt külön intézkedtem.

5. Azon nem várt esetben, ha valamely állatbirtokos a nyilvánvalóan tőgygümőkóros tehen eladásába bele nem egyeznik, az ilyen tehenek a tejelésből való kirekesztése iránt a közegészségügy rendezéséről szóló 1876. évi XIV. t.-cz. 8. és 14. §-ai alapján az eljáró m. kir. állatorvos az illetékes I. fokú hatóságnál tegeyen előterjesztést.

6. Az eljáráshoz szükséges tuberkulint, a m. kir. állatorvosi főiskola bakteriologiai intézetéből (VII., Hungária körút 244.) kell megrendelni. A megrendelésnél mindenkor jelezni kell, hogy a tuberkulint hivatalos eljáráshoz szükséges.

Budapest, 1909. december hó 31-én.

Darányi s. k.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Szám. 113000. III 3

Valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságnak.

A gümőkóros tehenek tejével az ember és az állategészségre háramló nagy veszélyek csökkentése végett, a különösen veszélyes tőgygümőkóros teheneknek az 1908. évben megkezdett irtását az ország egész területére kiterjesztvén, az irtást szabályozó utasítást tudomásvétel, a közönség tájékoztatása, valamint a helyhatósági és magán állatorvosok sürgős megfelelő utasítása végett megküldöm.

Tekintettel arra, hogy a tőgygümőkór felismerése nagyobb gyakorlati jártasságot és tapasztalatot igényel, a tőgygümőkóros tehenek irtásával a törvényhatósági m. kir. állatorvosokat (Budapesten a kerületi m. kir. állatorvost, Fiumében a fiumei m. kir. állatorvost) biztam meg. Felkérem a törvényhatóságot, hogy szakközegemet ezen igen fontos feladatában minden irányban támogatni és az I. fokú hatóságokat is hasonló eljárásra utasítani sziveskedjék.

Budapest, 1909. évi december hó 31-ikén.

Darányi s. k.

Szám. 332—910. alisp.

Székelyudvarhely r. t. város polgármesterének, a három járási főszolgabírónak, valamennyi községi előljáróságnak.

M. kir. földmivelésügyi miniszter urnak fenti számú rendeletét és az ehhez kiadott utasítást azzal adom ki, hogy az Udvarhelyvármegye te-

rületén a tőgygümőkóros tehének irtásával megbizott törvényhatósági m. kir. állatorvost ezen feladatában minden irányban támogassák.

Székelyudvarhelyen, 1910. évi január 18.

Sebesi, alispán.

30.

Sz. 171037—1910. B. M. sz. körrendelet.

A »Tuberkulózis« című havi folyóirat ajánlása tárgyában.

Valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságnak.

A »budapesti szegénysorsu tüdőbetegek szanatorium egyesülete« által kiadott s a tüdővérzről szóló ismereteket népszerűen terjesztő »Tuberkulózis« című lapra, melyet hivatali elődeim már ismételtelen ajánlottak, a törvényhatóság figyelmét újból felhívom.

Budapest, 1910. évi január hó 10-ikén.

A miniszter helyett:

Dr. Bezerédi s. k.,
államtitkár.

Szám 520—1910. alisp.

Járási főszolgabíró uraknak, polgármester urnak.

Bellügyminiszter urnak 1910. évi 171037. sz. körrendeletére figyelmét felhívom.

Székelyudvarhely, 1910. évi január 21-ikén.

Sebesi alispán.

31.

Udvarhelyvármegye alispánja.

Sz. 568. alisp.

A főszolgabíráknak és Székelyudvarhely város polgármesterének.

Utbaigazítás a Budapesten székelő központi kereskedelmi és iparbank által vármegyei tisztviselőknek nyújtandó kölcsön felvételére nézve.

A Budapesten székelő központi kereskedelmi és iparbank kérelmére felhívom azon tisztviselőket, a kiknek kölcsönre van szükségük, hogy e czélból közvetítőket igénybe ne vegyenek, mert ez által kölcsönüket szükségtelenül megdrágítják, hanem forduljanak direkte a nevezett bankhoz, mely a vármegyei tisztviselők országos egyesületével kötött szerződés értelmében vármegyei tisztviselőknek a legkedvezőbb feltételek mellett nyújt kölcsönöket.

Nevezett pénzügyintézet minden kérdezősködésre készséggel ad felvilágosítást és ellátja a hozzá

forduló tisztviselőket a szükséges nyomtatványokkal.

Székelyudvarhely, 1910. január hó 22-ikén.

Sebesi János s. k. alispán.

V. Pályázatok, hivatalos hirdetések és körözüvények.

Állati betegségek. *Veszéltség* szorványosan föllépett Székelyandrásfalva és Kadács községek ebállományában.

Veszéltség megszűnt Parajdon.

Pályázati hirdetmény. Magyarzsákok községben betöltendő egy bábai állás Javadalmazás: 1. Evi 120 korona fizetés a községi pénztárból negyedévenként előre folyósítva. 2. Minden egyes születési eset után a féltől 2 kor. Azon okleveles bábák, kik ezen állást elnyerni óhajtják oklevéllel, keresztlevéllal és erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket 1910. február hó 3-áig a magyarzsákoki előjárósághoz adják be. A választás 1910. február 5-én d. u 2 órakor Magyarzsákok községben a községházánál fog megejteni. Magyarzsákok, 1910. évi január 12 *Szentli Károly*, körjegyző.

Pályázati hirdetmény. (227—910 szám) Udvarhely vármegye Székelykereszturi járás Szentdemeter községbeni bábai állásra, melyel 120 korona fizetés és a szülésnél 2 korona közreműködési díj jár, ezennel pályázatot hirdetek. Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, szabályszerű okmányokkal ellátott kérésüket hozzám f. évi február 16-ig adják be, később beérkezett folyamodványaikat figyelembe nem fogom venni. Székelykeresztur 1910 január 17-én. *Bíró* tb. főszolgabíró.

Árverési hirdetmény. Felsőrákos község előjárósága ezennel közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező korcsmahelyiség — mely 4 szoba. földszinti konyha és pinczéből áll — folyó évi február hó 14-én d. e. 10 órakor a községházánál, az 1910 évi április hó 24-től 1913 évi április hó 24-ig terjedő időre, nyilvános árverésen haszonbérbe adatik. Kikiáltási ár: évi 650 korona, melynek 10%^o-a bánatpénzül leteendő. 10%^o-os bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatok is elfogadhatnak. Utóajánlatoknak helye nincsen. Italmérési engedély, a bérleti időre, bérlő nevére átruháztatik. A helyiségeknek 2 utcára nyíló ajtóval bíró szobája van, amelyeknek egyike szatócs üzlet berendezésére alkalmas. Részletes feltételek a községi jegyzői irodában és a községi bírónál hivatalos órák alatt megtekinthetők és kívánatra — postaköltség küldése ellenében — bárkinek megküldetnek. Felsőrákos, 1910 január 18. *Kiss Jenő*, k. jegyző. *Asztalos János*, k. bíró.

Pályázati hirdetmény egy megüresedett katonai alapítványi helynek betöltése iránt. (Cs. és kir. 12. hadtest parancsnokság 7257—909. Sz. hirdetménye.) Az 1. osztályu erdélyi kormányi rokkantak alapítványánál egy hely' évi 21 korona

illetményrel megüresedett. Az alapítvány élet-hossziglanra adományoztatik az alapítólevélben foglalt feltételek mellett. Erre igényük van: a) A királyhágóntul született, segélyreszorult katonáknak az őrmestertől (őrmester lovasságnál) lefelé, kik az 1813, 1814 és 1815 évi hadjáratokban rokkantak lettek. b) Az ugyanott született segélyre szorult altisztek- és gyalogosoknak (huszároknak s b) kik bármely későbbi alkalomnál a cs. és k. közös hadseregben vagy a m. k. honvédségnél lettek rokkantak. Mellékletek, a melyekkel a kérvények felszerelendők. 1. A tényleges katonai szolgálatból történt elbocsátásáról okmány. 2. Egy hivatalos bizonyítvány a családi viszonyokról, a melyből az ellátott és elláthatlan gyermekek száma, életkoruk és nemük kivethető legyen. 3. Egy orvosi bizonyítvány az egészségi állapotról a segélyre szorultság megítélésére. 4. Egy hivatalos bizonyítvány a vagyoni viszonyokról, a melyben ki kell tüntetnie legyen az is, vajjon folyamodó rendesen mily magasságu évi jövedelmet huz: a) az államtól (sebesülés pótdíjt s b) alapítványokból c) kereset által (a vagyonnak jövedelméből). A kérvények beküldendők 1910 évi márczius hó 1-ig azon vármegye alispánjához, a melynek körletében a kérelmező illetékes, ettől a tekintetbe jövő hadkiegészítési kerületi parancsnokság utján a cs. és kir. 12. hadtest parancsnoksághoz 1910 évi *április hó 1-ig*. Megjegyzés: Azon igény jogosult folyamodók, kik egy alapítványi helynek adományozásáért már folyamodtak de a cs. és kir. 12. hadt. parancsnokságnál előjegyzésben állanak, azok kérelmeiket nem tartoznak megújítani. Igényjogosult folyamodók, kiket szabad helyeknek hiánya miatt részesíteni nem lehetne, azok későbbi figyelembevételre előjegyzésbe fognak vétetni.

Haszonbéri hirdetésény. Tordátfalva község előjárósága közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező vadászterület 6 egymásután következő évre 1910. február 15-étől kezdődőleg 3 K. 01 fillér kikialtási ár mellett f. évi *február 10-én* d. e. 9 órakor Tordátfalva község házánál haszonbérbe adatik. Tordátfalván 1910. január 18. *Káli Albert* jegyző. *Benczédi János* k. bírő.

Haszonbéri hirdetésény. Enlaka község előjárósága közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező vadászterület 6 egymásután következő évre 1910. február 10-étől kezdődőleg 12 korona évi kikialtási ár mellett f. év *február 7-én* d. e. 9 órakor Enlaka község házánál haszonbérbe adatik. Enlaka 1910 január 18-án. *Káli Albert* jegyző. *Patakfalvi Jakab*, k. bírő.

Felfogott kopó Felsősófalva községben pár nap óta egy veres szőrű már teljesen kinőtt nőstény kopó felfogva tartatik. Mindnégy lábán a körmök körül és a szügyön kis fehérség. Igazolt tulajdonossa 15 napon belül átveheti.

Elveszett munkakönyv. Sinka Mihály 27—908 szám alatt kiállított munkakönyve az Ágos-

tonfalvi — Budapest utvonalon utazása alkalmával elveszett. Eredménytelen körözése után megsemmisítették.

Körözendő egyének. 33. — *Riedl Sándor* volt Verespatak községi lakos, aranybevéltő és bányabirtokos nyomozandó és feltalálása esetén erről Alsófehérvármegye alispánja a 7—1910 száraz való hivatkozással értesítendő. Nevezett egyén 34 éves, arcza hosszukás, szeme, szemöldöke, haja, bajusza gesztenyebarna homloka magas, haja gyérülő, bajusza felső ajakára lehajló, fogai épek, termete magas. Utoljára szörme prémes téli kabátot viselt. Különös ismertető jele: Bal lábát izomerevségénél fogva huzza.

34. — *Miklik János* pozsonyi születésű 57 éves molnárszolgálatú nyomozandó, feltalálása esetén illetőségére nézve kihallgatandó és a felveendő jegyzőkönyv a 27463—909. számra való hivatkozással Pécs sz. kir. város tanácsának megküldendő.

35. — *Hasberg Julia Erzsébet*, volt Gidófalvy Gézané nyomozandó, feltalálása esetén kihallgatandó arra nézve, hogy első férjével Pécsi Dezső hadnaggal hol, mely évben kötötte házasságát és ezen házasság mely évben és mely bíróságnál lett felbontva; végül hogy Budapesti mely anyakönyvi kerületében lett az 1896. évben született Sándor nevű gyermeke anyakönyvezve. A felveendő jegyzőkönyv 13064—909. számra való hivatkozással Szeged vármegye alispánjának megküldendő.

36. — *Szabó Győző* cs. és kir. 12. gyalogezredbeli póttartalékos, a ki szökevényű nyilvánított, nyomozandó, feltalálása esetén letartóztatandó, a legközelebbi katonai hatóságnak átadandó és erről Komárom vármegye alispánja is a 11564—909. számra való hivatkozással értesítendő. Nevezett 174 cm. magas, haja fekete, szeme, szemöldöke barna, orra hosszukás, szája rendes, álla. arcza tojásdad, beszél magyarul és németül.

37. — *Muris Katalin* nevű nő nyomozandó feltalálása esetén illetőségére nézve kihallgatandó és a felveendő jegyzőkönyv a 22068—909. száraz való hivatkozással Trencsén vármegye alispánjának megküldendő. Nevezett 1874-ben a Trencsén vármegyei Tornony községben született, legutoljára Ujpesten Ridler József asztalossegéddel élt közös háztartásban.

38. — *Kolompár Anna* (Farkas Borbála) nevű ároktői születésű 37 éves cigánynő nyomozandó, feltalálása esetén illetőségére és fiának Kolompár Sándornak születési idejére és helyére nézve kihallgatandó és a felveendő jegyzőkönyv a 15350—909. számra való hivatkozással Borsod vármegye alispánjának megküldendő.

39. — *Rogowski Pál* nevű egyén nyomozandó, feltalálása esetén illetőségére nézve kihallgatandó és a felveendő jegyzőkönyv a 8269—909. számra való hivatkozással Hajdu vármegye alispánjának megküldendő.

Ezen lapszámhoz postautalványt is mellékel a kiadóhivatal azzal a kérelemmel, hogy a hátrálékos és a f. 1910-ki előfizetési díjat szivesk. beküldeni.